

Grenzen aan de Nederlandse capaciteit voor deelname aan vredesoperaties

Uit een peiling van dagblad *metro* van 10 oktober jl. bleek dat op die dag 70 procent van de ondervraagden bevestigend antwoordde op de vraag of Nederland, indien gevraagd, militairen naar Myanmar zou moeten sturen.¹ Bovendien is de roep om ingrijpen in de Soedanese regio Darfur niet minder. Tegelijkertijd zijn Nederlandse militairen al in Uruzgan ontplooid en laat het ministerie van Defensie weten dat het militair apparaat overbelast raakt.² Wat is nu het probleem? Waarom is het niet zo eenvoudig om bijvoorbeeld een veldhospitaal, laat staan een grotere eenheid, naar Darfur te sturen? En waarom lukt het niet om met c. 62.000 mensen in dienst van Defensie meer dan een kleine 2.000 personeelsleden uit te zenden?³

huidige ambitieniveau te voldoen. Het ambitieniveau van de krijgsmacht is echter voldoende schimmig en politiek opgesteld om alle mogelijkheden open te laten.⁴ Bij de aanduiding van het ambitieniveau van de krijgsmacht worden de drie hoofdtaken van de Nederlandse krijgsmacht omschreven:

- 1) de bescherming van het eigen en bondgenootschappelijke grondgebied, inclusief de Nederlandse Antillen en Aruba, zo nodig met alle beschikbare middelen;
- 2) een actieve bijdrage aan het geïntegreerde buitenlandse beleid van ons land; en
- 3) bijdragen binnen de grenzen van het Koninkrijk aan de veiligheid van onze samenleving, onder civiel gezag.

Door Nederland ingezette functies in operatiegebieden (stand 10 oktober 2007)

EUFOR (Bosnië Herzegovina)	79
EUPM (Bosnië Herzegovina)	4
NHQ (Sarajevo)	3
KFOR (Kosovo)	4
ISAF (Afghanistan)	1649
CSTC-A (Afghanistan)	2
EUPOL (Afghanistan)	10
NTM-I (Irak)	7
UNTSO (Israël/Syrië/Libanon)	11
EU BAM (Rafah*)	2
UNIFIL (Libanon)	158
Bahrein NLO CTF 150/IFC (Bahrein)	2
UNMIS (Soedan)	34
EUSEC FIN (Congo)	2
EUSEC (Congo)	1
BINUB (Burundi)	1
SSR (Burundi, Mali, Rwanda)	4
Totaal functies in operatiegebieden	1973

* Grens Israël/Egypte (Sinai)

Bron: www.mindef.nl

Vooral over de verdere omschrijving van het tweede punt kan onduidelijkheid ontstaan. Daar staat beschreven dat Nederland continu aan de *NAVO Response Force* (NRF) en periodiek aan de *EU-Battlegroups* wil bijdragen. Ook bijdragen aan de *Stand-by High Readiness Brigade* (Shirbrig) worden genoemd. Verder wordt gesteld dat Nederland tot éénjarige uitzendingen in het hogere deel van het geweldsspectrum in staat moet zijn, met een brigade van landstrijdkrachten of equivalenten daarvan bij de andere krijgsmachtonderdelen. Als volgend streven wordt genoemd de gelijktijdige deelname gedurende langere tijd aan maximaal drie operaties in het lagere deel van het geweldsspectrum met taakgroepen van bataljonsgrootte of equivalenten hiervan. Tevens beoogt Nederland bij operaties als *lead nation* op brigadeniveau en, samen met andere landen, op legerkorpsniveau, op te kunnen treden. Ten slotte worden ook nog uitzendingen en uitvoeren van speciale operaties, politiemissies, militaire deskundigen en internationale noodhulp genoemd. Bij deze reeks ambities wordt echter niet vermeld of het om een optelsom of een of-of-beredening gaat.

Gevolg van deze vaagheid is dat de huidige minister en staatssecretaris van Defensie van mening kunnen zijn dat Nederland aan zijn ambities voldoet. Sterker, zo stellen zij in hun notitie *Wereldwijd Dienstbaar*, Defensie gaat er eigenlijk overheen.⁵ Zij

Ambitieniveau

Op de achtergrond van deze problematiek speelt de vraag of Nederland nog wel in staat is aan het

beredeneren dat in feite de huidige ontplooiing in Afghanistan gelijkstaat aan drie operaties in het lagere deel van het geweldsspectrum met taakgroepen van bataljonsgrootte of equivalenten hiervan. Alle andere uitzendingen van Nederlandse militairen, zoals onder meer in Libanon en Bosnië-Herzegovina, zijn extra. Tegelijkertijd zou echter evengoed op basis van het ambitieniveau kunnen worden berekend dat Uruzgan een operatie in het hogere deel van het geweldsspectrum is en dat Nederland zijn ambitie wat betreft operaties in het lagere deel van het geweldsspectrum verre van waarmaakt. Hoe men echter ook tegen het ambitieniveau aankijkt, op een aantal punten loopt de Nederlandse krijgsmacht bij het huidige uitzendniveau op haar tenen en begint de rek eruit te raken.

Niet alle militairen zijn uitzendbaar

Het klinkt inderdaad haast ongeloofwaardig dat Defensie zoveel moeite heeft een kleine 2.000 militairen op uitzending te krijgen. Een grove berekening laat echter al gauw zien dat dit helemaal niet zo vreemd is.

De helft van het personeel, zowel militairen als burgers, werkt in ondersteunende eenheden, hoofdkwartieren en op het Ministerie van Defensie. Deze mensen verlenen de noodzakelijke operationele ondersteuning voor de eenheden in het veld, en zijn dus méér dan alleen de *overhead*. Zo zijn grote delen van de staf op het Ministerie van Defensie in de weer met Afghanistan. Naast de Directie Operaties en staf op het hoofdkwartier vindt een groot gedeelte van de logistiek, materieelvervanging en *support* buiten het eigenlijke uitzendgebied en via de afzonderlijke krijgsmachtonderdelen plaats. Volgens sommige schattingen houdt wel 80 tot 90 procent van de landmachtstaf in Apeldoorn zich met Afghanistan bezig. Voor iedere persoon in het veld zijn wel zes tot zeven mensen binnen de organisatie werkzaam. Tegelijkertijd moeten nieuwe operaties worden gepland en voorbereid. Hoewel uit deze groep op individuele basis personeel wordt uitgezonden, is de omvang ervan relatief klein.

De andere helft van het personeel heeft naast uitzendingen ook nog andere functies uit te voeren. Zij dienen het land te bewaken en verdedigen, wellicht niet zozeer tegen de Belgen en de Duitsers, maar wel bijvoorbeeld tegen terrorisme, drugs- en mensenhandel, en niet alleen in Nederland, maar ook in en rond de Antillen. Daarnaast dienen zij nationale

taken uit te voeren. Zo moet gedacht worden aan de Explosieven en Opruimingsdienst (EOD), de Civiel-militaire samenwerkingseenheid (CIMIC), maar er zijn ook altijd nog 3.000 zogenaamde 'vrije handjes' voor taken als ondersteuning bij de varkenspest gereserveerd.

Wat betreft uitzendingen heeft Nederland zich bovendien aan *EU-Battlegroups* en de *NATO Response Force* gecommitteerd. Deze gecommitteerde eenheden worden echter nauwelijks ingezet, terwijl hun optreden elders juist zeer gewenst is. Dit kan zeer frustrerend zijn. Het terugtrekken van een *commitment* is echter een zware politieke stap richting de bondgenoten. Zeker wanneer dit op korte termijn gebeurt, zou dit de bondgenoten voor het blok zetten, omdat vervangende troepen dan niet zijn gepland en getraind. Niettemin is de discussie binnen de NAVO op gang gekomen over de vraag of ontplooiing in Afghanistan niet aan de NRF gelijk moet worden gesteld. Sommige landen beredeneren dat als alle

Het werkelijk aantal voor uitzending benodigde eenheden is veel hoger dan op het eerste gezicht lijkt

ontplooiingen, zoals Irak en Afghanistan, buiten de NRF omgaan, de NRF best wat manschappen minder mag hebben. Anderen stellen dat zij geen of minder troepen hoeven uit te zenden, omdat zij al hun troepen aan de NRF hebben gecommitteerd. De NAVO-Raad heeft dan ook onlangs besloten de omvang van de NRF terug te brengen om daarmee doorgaan van overige operaties mogelijk te maken.⁶ Het is vervolgens te eenvoudig te denken dat al deze eenheden continu met de hoofdtaken van de krijgsmacht bezig kunnen zijn. Men zou dan voorbijgaan aan het feit dat voor iedere taak die een eenheid moet uitvoeren, eenzelfde periode moet worden getraind, en dat na uitzending van een eenheid zij ook weer eenzelfde periode nodig heeft om te recupereren. Het gevolg is dat wanneer een eenheid een binnenlandse of landsverdedigingstaak heeft, deze voor tweemaal de duur van de periode vastligt. Bij iedere uitgezonden of gecommitteerde eenheid moet ervan worden uitgegaan dat deze eenheden driemaal de uitgezonden periode worden vastgelegd. Wanneer een eenheid een half jaar aan de NRF is gecommitteerd, heeft deze daarvoor een jaar trai-

ningstijd nodig. Voor een 'gewone' uitzending van een halfjaar geldt dat een halfjaar training en een halfjaar recupereren moeten worden ingecalculeerd. Bij missies zoals in Afghanistan blijkt bovendien dat een veelvoud, wel 40 weken, hersteltijd nodig is. Om 1.650 manschappen continu in Afghanistan te hebben, zijn dus in totaal 4.950 manschappen nodig. Deze één-op-drie-stelregel geldt uiteraard ook voor het materieel dat door het personeel wordt gebruikt. Hoewel het personeel vaak weinig bezwaar heeft om één keer per anderhalf jaar voor een halfjaar naar het buitenland te gaan, is dit voor veel 'achterbannen' op den duur niet langer acceptabel. Het gevolg is dat bij de huidige uitzendratio de organisatie wordt uitgehouden en iedere nieuwe operatie effecten op toekomstige operaties heeft.

Verder hebben ook verlofregelingen invloed op het aantal uit te zenden manschappen. Wanneer de rotatie van eenheden op basis van vier maanden plaatsheeft, zoals bij een hospitaal, dan heeft het personeel geen recht op verlof tijdens de uitzending. Bij uitzendingen die langer dan vier maanden duren, heeft het personeel wél recht op verlof. Het meest efficiënt voor de personeelsbezetting is derhalve een uitzendtermijn van vier maanden. Verlof wordt bovendien vooral halverwege de termijn opgenomen, omdat slechts weinigen direct na ontplooiing of vlak voor terugkeer verlof wensen. Om deze piek in verlofaanvragen te ondervangen en onderbezetting te voorkomen, moet bij een uitzending van een half jaar worden voorkomen dat minder dan 80 procent van het personeel van een eenheid inzetbaar is.

Het werkelijke aantal eenheden dat voor uitzending benodigd is, is dus veel hoger dan op het eerste gezicht lijkt. Alleen al op basis van de één-op-drie-regel zijn nog maar 10.000 troepen metterdaad beschikbaar voor uitvoering van de drie hoofdtaken van de krijgsmacht.

Modules in een groter geheel

Ieder conflict waarin de Nederlandse krijgsmacht optreedt, is anders. Iedere opdracht daarbinnen is ook weer anders. Militaire operaties zijn derhalve steeds verschillend en moeten telkens weer uit verschillende bouwstenen *taylor-made* worden opgebouwd. Zoals een legobouwwerk uit steentjes in allerlei kleuren kan bestaan, zo worden in hedendaagse militaire operaties modules uit uiteenlopende krijgsmachtonderdelen samengevoegd. Het gevolg is dat niet hele organieke eenheden worden uitgezon-

den, maar componenten uit verschillende eenheden. Wanneer bijvoorbeeld een veldhospitaal uit een bepaalde eenheid wordt uitgezonden, dan wordt deze vaak aangevuld met modules, zoals *force protection* en logistiek, uit andere eenheden. De inzet van een veldhospitaal of een operatie in Darfur heeft dus andere modules nodig dan de operatie in Uruzgan. De gedachte als zou men de helft van de troepen uit Uruzgan kunnen wegnemen en direct naar Darfur kunnen overplaatsen, is dus onjuist. Het gevolg van het uitzenden van modules is bovendien dat organieke eenheden, door het wegnemen van deze modules, incompleet achterblijven. Niet alleen ontbreken deze modules bij de organieke eenheden, maar reserveonderdelen worden ook meegenomen en materieel moet worden 'uitgeruild'. Niettemin gaat het gereed stellen voor de volgende operatie door de incomplete organieke eenheden gewoon door.

Tegelijkertijd functioneren uitgezonden onderdelen minder efficiënt dan eenheden op vredeslocatie. Uit kostenoverwegingen is de organisatie in vredes-tijd erop gericht zo efficiënt mogelijk te opereren. Ondersteunende diensten zijn op de vredeslocaties geconcentreerd en geoptimaliseerd om doelmatig de diensten aan te kunnen bieden. Uitzgezonden eenheden zitten echter vaak op verschillende plaatsen tegelijk, waardoor dit minder goed mogelijk is. Dientengevolge heeft bijvoorbeeld een eenheid die over drie plaatsen in het uitzendgebied is verspreid, ook driemaal zoveel materieelbeheerders nodig als op de kazerne in Nederland.

Niet iedere module is verder even ruim voorhanden. Bovendien is uit kostenbesparingsoverwegingen gekozen om niet alle eenheden direct inzetbaar te maken. Ook specifieke functies kunnen zeer schaars zijn. Hierbij kan gedacht worden aan functies, zoals materieelbeheerders, *forward air controllers* en Apache-monteurs. Daarnaast is het aantal medische-specialistentteams, die nodig zijn voor een veldhospitaal, beperkt. Veel medische specialisten zijn gemilitariseerde burgers die in Nederlandse ziekenhuizen werken, waar zij niet op korte termijn uit de planning kunnen worden gehaald. De contractuele afspraken hierover kunnen uiteraard niet worden geschonden. Ook aan algemeen militair verpleegkundigen is een chronisch tekort. Het opleiden van personeel in dit soort schaarse functies duurt echter vaak jaren, in het geval van een algemeen militair verpleegkundige bijvoorbeeld vier jaar. Het gevolg is dat tekorten niet eenvoudig zijn aan te vullen.

Schaarse modules kunnen wel uit een bestaande operatie worden weggenomen om elders te worden ingezet, maar dan ontstaan doorgaans gaten in de eerste operatie, die vervolgens weer door anderen moeten worden ingevuld. Een Nederlands veldhospitaal uit Afghanistan zou bijvoorbeeld naar Darfur kunnen worden verplaatst, waarna een Sloveense eenheid het gat in Afghanistan zou kunnen vullen. De vraag komt dan echter op of een dergelijke, op politieke overwegingen gebaseerde onderneming zinnig is, en het niet efficiënter is direct de Slovenen in Darfur in te zetten. Het politiek belang van Nederlandse deelname in Darfur kan echter belangrijker worden geacht dan de *efficiency*. Verder zou men om personeelstekorten aan te vullen nog meer met reservisten kunnen werken. Dit zal echter niet bij alle functies mogelijk zijn, waardoor er geroeid moet worden met de riemen die men heeft. Wanneer de politiek dit echter te lang van de krijgsmacht vraagt, wordt Defensie tot woekerbeleid gedwongen.

Ondersteunende taken als probleem

Om een eenheid operationeel te krijgen en te houden, moet een hele reeks ondersteunende taken worden uitgevoerd. Deze lopen uiteen van de basisondersteuning, logistiek, genie, waterverzorging, onderhoudsmonteurs, *force protection* tot extra's. De omvang van deze *enablers* is afhankelijk van de situatie in het veld. Bij alles wat aan de basiseenheid wordt toegevoegd, moet met een exponentiële groei in benodigd personeel voor de operatie rekening worden gehouden. Ieder extra uitgezonden persoon moet uiteindelijk weer eten, vervoer en bescherming krijgen, en iedere *enabler* moet dus zelf ook worden *enabled*. Zo zou de politiek kunnen besluiten een veldhospitaal naar de VN-vredesoperatie UNAMID in Darfur te sturen. In een dergelijk geval heeft de basiseenheid zonder *enablers* een omvang van 60 tot 70 personen. Afhankelijk van de vraag waarmee dit ziekenhuis vervolgens verder moet worden ondersteund, kan echter al snel van 150 uitgezonden manschappen worden uitgegaan, inclusief logistiek en minimale beveiliging. Afhankelijk van de mate van dreiging kan het vervolgens noodzakelijk zijn een grotere component *force protection* toe te voegen, waardoor de omvang van de eenheid drastisch kan toenemen. Wanneer ook nog ondersteuning met helikopters is vereist, kan het aantal in te zetten personeel oplopen tot meerdere malen de oorspronkelijke omvang van de kerneenheid.

Het gevolg van dit alles is dat de omvang van de zogenaamde *enablers* voor een kleine eenheid als een compagnie meestal niet veel kleiner is dan voor een bataljon. Hoewel bij kleine uitzendingen minder *enablers* mee hoeven, kan hun aantal vaak niet onder een vast minimum ofwel een vaste eenheid zakken. Voor iedere positie van een medisch specialist zijn twee personen nodig om continu in staat te zijn te opereren. Ook de behoefte aan een tandarts voor een compagnie is net zo groot als bij een bataljon, omdat halve tandartsen niet bestaan. Op eenzelfde wijze zou, wanneer de Nederlandse militairen voor de helft uit Tarin Kowt weggaan, de behoefte aan een veldhospitaal en het bijbehorende personeel even groot blijven. Dit minimum geldt voor veel meer functies. Afzonderlijke *enablers* hebben bovendien weer afzonderlijke problemen. *Stel* dat Nederland een veldhospitaal naar Darfur zou zenden, dan zouden de volgende *enablers* al gauw aan de orde komen.

Basisondersteuning: Relatief kleine maar zeker niet onbelangrijke basistaken die altijd moeten worden uitgevoerd, zijn onder meer de beveiliging van onderdelen en ammunitie ter plaatse. Daarnaast moeten eten, drinken en ammunitie geconditioneerd worden opgeslagen. Eten moet bovendien worden bereid, waarvoor een keuken nodig is. Tevens is een zogenaamde *Communications Informations Systems*-eenheid nodig, die voor de verbindingen zorgt. Ten slotte heeft iedere uitgezonden eenheid al gauw een basis-stafelement nodig van minimaal 10 personen.

Logistiek: De logistiek moet onder meer eten, drinken en brandstof aanvoeren. Wanneer eten, drinken en brandstof door anderen worden geregeld, kan dit een logistieke module enigszins beperken. Onderdelen voor materieel en ammunitie moeten echter altijd uit Nederland komen. Doorgaans moet in de eerste maanden van een missie alles uit Nederland naar het uitzendgebied worden meegenomen. Pas wanneer men meer bekend is met de regio, is de uitzending in staat ook op de lokale markt bevoorrading aan te schaffen. De logistieke capaciteit in de wereld is echter zeer beperkt. Nederland heeft de beschikking over twee DC-10's, waarvan er één vrijwel continu voor de bevoorrading van Uruzgan wordt ingezet. Voor extra logistieke capaciteit moet veelal op de civiele markt worden ingekocht. Het gevolg is dat transport soms afhankelijk is van onverwachte factoren. Wanneer de Franse wijnoogst net is gebotteld en mondiaal wordt gedistribueerd, is de bestaande capaciteit grotendeels bezet. Transport per

schip is niet overal mogelijk en relatief traag. Om op tijd te kunnen vertrekken, moet een schip minimaal drie weken van te voren worden gereserveerd. Wanneer een dergelijke optie niet wordt verzilverd, omdat de regering bijvoorbeeld anders besluit, dan gaan de honderdduizenden euro's die daarmee zijn gemoeid, verloren. Bij de ontplooiing van grote vredesoperaties, zoals UNAMID, wordt de druk op de mondiale transportcapaciteit extra groot. Alle troepen moeten immers tegelijkertijd naar het uitzendgebied. In NAVO-verband is daarom reeds gezamenlijke logistieke capaciteit aangeschaft. Angst dat deze capaciteit zal wegroesten, is niet nodig, omdat anderen gretig betalen om ervan gebruik te maken.

Genie: Voor de ontplooiing van een eenheid zijn verblijfplaatsen en open aanvoerlijnen een vereiste. De Genie moet hiertoe eventueel een kamp aanleggen en infrastructuur, waaronder vaak bruggen, bouwen. Wanneer een eenheid deel van een lopende missie is, kan deze meestal van bestaande structuren en faciliteiten gebruikmaken. Het aantal ontplooiende mensen vertoont als gevolg van deze logistieke en genie-activiteiten aan het begin van een operatie een piek. Eenzelfde piek is ook zichtbaar bij het eind van een ontplooiing, wanneer de operatie weer wordt teruggetrokken en structuren, bijvoorbeeld een kamp, moeten worden afgebroken.

Waterverzorging: Wanneer water in de regio schaars is, dan is onder meer een boor nodig om naar water te boren. Nederland heeft met één boor slechts een beperkte boorcapaciteit, die bovendien tussen de operaties gedeeld moet worden. Om dus bijvoorbeeld een waterput in Darfur te slaan, zou eerst de boor daarheen moeten worden verplaatst. Dat vereist, naast het personeel dat kan boren, ook personeel voor het vervoer en de opslag. Voor een dergelijke onderneming moet al gauw 10 tot 20 man worden uitgetrokken.

Onderhoudsmonteurs: Al het materieel dat wordt uitgezonden, moet ook worden onderhouden. De huidige voertuigen zijn dermate technisch, dat ieder extra ingezet soort voertuig een apart onderhoudsteam vergt. Ook krachtbronnen voor *airconditioning*, elektra, keukens, enz. vereisen verzorging. Des te warmer het uitzendgebied, des te meer onderhoud is vereist. Zo smolten in Irak de elektriciteitskabels soms door de hitte.

Force protection: De omvang van de *force protection* is afhankelijk van de risicoanalyse. Ongeacht de situatie waarin een eenheid wordt ontplooid, zijn beveiliging en bescherming altijd noodzakelijk. Ook

een uitgezonden veldhospitaal kan niet zonder bescherming en beveiliging van onder meer het eigen materieel. Dit is zelfs noodzakelijk bij humanitaire rampen, zoals aardbevingen, omdat altijd de kans op plunderingen bestaat. In Darfur werd op 30 september jl. een basis van AMIS (de vredesmissie van de Afrikaanse Unie) door 1.000 rebellen overvallen.⁷ Wanneer met aanvallen van deze omvang rekening moet worden gehouden, is een compagnie-*force protection* al gauw te weinig. Wanneer de inzet van een deel of delen van het hospitaal op een andere locatie wordt gevraagd, vereisen deze delen ook *force protection*. Dan kan volgens sommigen een extra peloton, uiteraard afhankelijk van de veiligheidssituatie, noodzakelijk zijn. Bij dreiging vanuit de lucht is een *air defence*-eenheid ook geen overbodige luxe. Dit laatste zou echter bij de bescherming van een veldhospitaal volgens de Geneefse Conventies te zware bewapening zijn.

Doorgaans ondersteunt de uitzending van een veldhospitaal in het kader van een vredesoperatie een sector waarin 6.000 tot 10.000 manschappen actief zijn. In ruil daarvoor wordt verwacht dat deze militairen voor de *force protection* zorgdragen. De Nederlandse politiek stelt echter hoge eisen aan de kwaliteit van de *force protection* en niet alle niet-bondgenoten zijn in staat aan deze hoge eisen te voldoen. Bovendien zijn aan het begin van ontplooiingen doorgaans nog onvoldoende manschappen aanwezig en is daardoor vaak voor een dergelijke 'ruil' geen ruimte. Wanneer de *force protection* in eigen handen wordt gehouden, zijn beduidend meer manschappen nodig. Deze moeten bovendien in geval van een veldhospitaal voor de te ontplooiende eenheid worden uitgezonden, omdat de *force protection* ten tijde van de ontplooiing van het veldhospitaal aanwezig moet zijn. Dergelijke taken kunnen niet eenvoudig uit een bestaande missie als Uruzgan worden weggehaald, omdat het personeel aldaar dan onbeschermd wordt achtergelaten.

Extra's: Naast de bovengenoemde groepen *enablers* moet ook gedacht worden aan een reeks andere taken. Wanneer bijvoorbeeld in geval van een veldhospitaal in Darfur gewonden door de lucht moeten kunnen worden vervoerd, dan moeten naast helikopterpiloten ook onderhoudsteams, beveiliging en meteo worden meegenomen. In het geval er vijandige optredens plaatshebben of te verwachten zijn, zijn verkenners nodig voor het verzamelen van inlichtingen om daarmee de potentiële vijanden een stap voor te zijn.

Samenwerken met partners kan de omvang van de *enablers* beperken. Hiertoe moet met andere troepenleverende landen worden afgestemd. Wanneer men in een vroeg stadium weet wie de partners zijn, dan kunnen afspraken worden gemaakt en taken worden afgestemd en verdeeld. In geval bondgenoten afwezig zijn, is de afstemming met organisaties, zoals de Verenigde Naties, zeer belangrijk. Duidelijkheid over wat die organisatie wél en niet kan leveren, is dan vereist. Dit is echter vaak erg moeilijk. Bovendien is ook nationaal deze afstemming niet eenvoudig. Zo kan men de vragen stellen: Willen wij wel donorbloed voor onze militairen, dat afkomstig is uit landen waarvan we niet zeker weten of die voldoende op HIV/AIDS controleren? Willen wij, zoals in het geval van de VN-vredesoperatie UNMEE in Eritrea-Ethiopië, helikopters in Djibouti voor zogenaamde bescherming? De hele keten die in de praktijk rond bijvoorbeeld een hospitaal moet worden opgebouwd, is dus uiteindelijk sterk afhankelijk van de situatie, de geografische en klimatologische omstandigheden, de vraag of de operatie reeds loopt, de veiligheidssituatie, de samenwerking met de partners, enz.

Tot slot

Hoewel er mooie ambities voor de Nederlandse krijgsmacht zijn opgesteld, is het niet eenvoudig deze ook metterdaad waar te maken. Het feitelijke gedeelte van het krijgsmachtspersoneel dat beschikbaar is voor uitzending, bedraagt ongeveer de helft van het totale Defensiepersoneel. Deze groep moet ook nog eens de andere hoofdtaken van de krijgsmacht waarmaken en in staat zijn te trainen en te recupereren. Vervolgens zijn de modules die gevraagd worden, niet altijd even ruim voorradig. Bovendien komt er bij uitzenden van een eenheid in de vorm van de ondersteunende diensten nog heel veel kijken. Dan blijkt het nog veel moeilijker de hele kerstboom van bijvoorbeeld een veldhospitaal op te tuigen. Dan blijkt dat het nog niet zo eenvoudig is aan het ambitieniveau te voldoen en waarom Defensie nu al op haar tenen loopt.

Noten

- 1 Poll, *metro*, 1 oktober 2007, blz. 1.
- 2 Minister E. van Middelkoop en staatssecretaris C. van der Knaap, *Beleidsbrief Wereldwijd Dienstbaar*, 18 september 2007, blz. 13-16.
- 3 Staatssecretaris C. van der Knaap, *Voortgangsrapportage personele en formatieve migratie Defensie*, 18 september 2007, blz. 2.
- 4 Zie *Beleidsbrief, a.w. noot 2*.
- 5 *Ibid.*
- 6 'Groot NAVO-offensief in Uruzgan', in: *Reformatorisch Dagblad*, 26 oktober 2007 (www.refdag.nl/artikel/1320418/Groot+NAVO-offensief+Uruzgan.html).
- 7 'Darfur rebels attack base, kill 10 peacekeepers', *CNN*, 30 september 2007 (www.cnn.com/2007/WORLD/africa/09/30/darfur.peacekeepers/).

Dr Jaïr van der Lijn is verbonden aan het *Clingendael Security and Conflict Programme* (CSCP). Hij wil LKol. RNLA Dr. Marcel de Haas, Kol. Sjors Callenbach en prof.dr. Ko Colijn van harte bedanken voor hun ondersteuning en hij is het Ministerie van Defensie zeer erkentelijk voor de verleende medewerking.